

Drugi List Jana

Przekład z greki · tekst bazowy SBLGNT · 13 wersetów · 16 przypisów · 7 udokumentowanych decyzji

O KSIĘDZE — ZAMYŚL AUTORA I FILOZOFIA CZYTANIA

Zamysł autora — jak go rozumiemy

Jedna karta papirusu (w. 12: „nie chcę na papirusie i atramencie”) — a w niej ta sama godzina, co w 1 Liście Jana: „wyszli na świat liczni zwodziciele, którzy nie wyznają Jezusa Chrystusa przychodzącego w ciele” (w. 7). Starszy pisze do „wybranej pani i jej dzieci”, by spleść dwie rzeczy, które lubią się rozdzielać: prawdę i miłość (ww. 1–6) — i by zamknąć próg domu przed nauką, która „idzie dalej i nie trwa w nauce Chrystusa” (w. 9): takiego nauczyciela „nie przyjmujcie do domu” (w. 10).

Jak tę księgę czytamy

„Wybraną panią” zostawiamy tak, jak stoi — to, czy chodzi o wspólnotę nazwaną panią (na co wskazuje „wybrana siostra” w w. 13), czy o gospodynię domu-kościół, rozważa przypis, nie tekst. Zakaz z ww. 10–11 czytamy w jego ramie: chodzi o wędrownych nauczycieli zwodzicielskiej nauki i o dom, w którym zbiera się kościół — nie o zwykłą ludzką gościnność; awersem tego progu jest 3 List Jana, gdzie te same drzwi otwierają się szeroko dla braci prawdy. Słowa-klucze wspólne z 1 J („trwać”, „prawda”, „przykazanie, które mieliśmy od początku”) prowadzimy tak samo jak tam.

Kto, do kogo, kiedy — i budowa

Nadawca podpisuje się tylko urzędem: „Starszy” — ten sam głos, co w 1 i 3 Liście Jana. Budowa mieści się w trzech ruchach: pozdrowienie w prawdzie i miłości (1–3), chodzić w prawdzie i miłości (4–6), zwodziciele i próg domu (7–11) — a na koniec nadzieja, która tłumaczy krótkość: „mam nadzieję być u was i mówić usta do ust, aby nasza radość była pełna” (w. 12).

Odsyłacze w tekście prowadzą do przypisów u dołu strony: **tn** przekładowe (uzasadnienie wyboru słowa lub składni), **tc** tekstowe (różnice między wydaniem greckiego), **sn** studyjne (tło historyczne i znaczenie). Słowa dodane w przekładzie, których nie ma w grece, oznaczono *kursywą*. Tam, gdzie testy zrozumienia pokazały, że dosłowność myli, przypis oznaczony ° mówi to samo prościej (wydanie czytelnicze); fragmenty różniące się między wydaniem są podkreślone kropkami — w tekście i w przypisie. Nagłówki perykop pochodzą od tłumacza. Wydanie czytelnicze, grecki tekst werset po wersecie i pełny zapis decyzji tłumacza — na stronie <https://przekladotwarty.pl>. Stan tekstu: 2026-07-22.

Za każdym werselem stoi ta sama praca: tekst krytyczny SBLGNT wraz z aparatem wariantów, morfologia i składnia każdego greckiego słowa, leksykony, Septuaginta i tekst hebrajski przy cytatach ze Starego Testamentu, porównanie z dawnymi i współczesnymi przekładami — a potem rundy kontroli językowej, redakcja całej księgi i testy zrozumienia sprawdzane na kimś, kto tego przekładu nie zna. Tę pracę wykonuje sztuczna inteligencja — i przy takim warsztacie jest w niej dokładniejsza niż człowiek: sprawdza w źródłach każde słowo, nie tylko te trudne; przy trzysetnym wersecie jest tak samo uważna jak przy pierwszym; widzi naraz całą księgę i księgi obok niej, więc to samo greckie słowo oddaje spójnie, a echa Starego Testamentu rozpoznaje; a argumenty waży bez przywiązania do szkoły czy tradycji. Człowiek prowadzi warsztat i odpowiada za wynik: ustala zasady, czyta, kwestionuje i decyduje, kiedy tekst jest gotowy. A ostatnie słowo ma czytelnik: jeśli coś zgrzyta, myli albo masz lepsze rozwiązanie — napisz: redakcja@przekladotwarty.pl. Przyjęte poprawki trafiają do tekstu i do jawnego zapisu decyzji.

Od innych polskich przekładów to wydanie różni się tym, że nie prosi o zaufanie na słowo: każdą trudną

decyzję pokazuje wraz z jej podstawą i źródłem, zrozumiałość mierzy testami, zamiast ją zakładać, a tam, gdzie greka dopuszcza więcej niż jedno odczytanie, podaje warianty, zamiast rozstrzygać za czytelnika. Całość jest na wolnej licencji — wolno ją kopiować, drukować i budować na niej dalej. Jak dokładnie pracujemy i gdzie są granice tego wydania — nota „O tym wydaniu” na końcu.

ADRES: PRAWDA, KTÓRA TRWA (1–3)

¹ Starszy¹ — do wybranej pani² i do jej dzieci, których ja miłuję w prawdzie; i nie tylko ja, ale i wszyscy, którzy poznali prawdę — ² ze względu na prawdę, która trwa w nas i będzie z nami na wieki³. ³ Będzie z nami łaska, miłosierdzie i pokój od Boga Ojca i od Jezusa Chrystusa, Syna Ojca⁴ — w prawdzie i miłości.

CHODZIĆ W MIŁOŚCI (4–6)

⁴ Ucieszyłem się bardzo, że znalazłem wśród twoich dzieci⁵ takie, które chodzą w prawdzie — tak jak otrzymaliśmy przykazanie od Ojca. ⁵ A teraz proszę cię, pani — nie jakbym pisał ci przykazanie nowe, lecz to, które mieliśmy od początku — abyśmy się wzajemnie miłowali⁶. ⁶ A to jest miłość: abyśmy chodzili według Jego przykazań. To jest przykazanie — jak usłyszeliście od początku — abyście w niej chodzili⁷.

ZWODZICIELE I PRÓG DOMU (7–11)

⁷ Bo wielu zwodzicieli wyszło na świat — ci, którzy nie wyznają Jezusa Chrystusa przychodzącego w ciele⁸. To jest zwodziciel i antychryst. ⁸ Uważajcie na siebie, abyście nie stracili tego,

¹ **tn** „Starszy” (πρεσβύτερος, presbyteros) — autor przedstawia się samym tytułem, bez imienia (tak samo w 3 J 1). Tradycja od starożytności wiąże te listy z Janem; słownictwo i styl to potwierdzają na każdym kroku — sam list mówi jednak tylko: „Starszy”.

² **sn** „Wybrana pani” — od starożytności dwa odczyty: konkretna chrześcijanka, w której domu zbiera się wspólnota, albo obraz samej wspólnoty (wtedy „dzieci” to jej członkowie, a „dzieci twojej wybranej siostry” w w. 13 — wspólnota, z której pisze Starszy). Tekst zostawiamy dosłowny; w greckim Starym Testamencie „pani” to pani domu wobec służącej (np. o Sarze wobec Hagar). „Których miłuję” — zaimek obejmuje panią razem z dziećmi.

³ **tn** Prawda jest tu niemal osobowa: „trwa” w nas (słowo-klucz Janowe — 1 J 2:6.24.27) i „będzie z nami” — jak ktoś, kto zamieszkał i nie odejdzie (por. J 14:16–17 o Duchu Prawdy: „aby był z wami na wieki”).

⁴ **tn** Pozdrowienie nie jest życzeniem („niech będzie”), lecz zapowiedzią: „BĘDZIE z nami” — jedyny taki tryb w listowych pozdrowieniach NT. Trójka „łaska, miłosierdzie, pokój” jak w listach do Tymoteusza (por. 1 Tm 1:2). Niezwykły tytuł: „Syn Ojca”. **tc** Tekst bizantyjski dodaje „Pana” przed „Jezusa”.

⁵ **tn** Dosłownie „z twoich dzieci” — częściowe: Jan chwali tych, których „znalazł” chodzących w prawdzie; o pozostałych taktownie milczy. „Chodzić w prawdzie” — prawda jako droga, nie tylko pogląd (jak 1 J 1:6–7).

⁶ **tn** Niemal dosłowne echo 1 J 2:7 („nie piszę wam przykazania nowego...”) i 1 J 3:11: cztery pisma Janowe mówią jednym głosem. **tc** Edycje różnią się tu tylko szykiem słów („nowe”).

⁷ **tn** Zdanie celowo zatacza koło: miłość to chodzenie według przykazań — a przykazanie to chodzenie w miłości. Jedno tłumaczy się drugim, jak w 1 J 5:2–3. „W niej” — najbliższe: w miłości; niektórzy odnoszą do prawdy z w. 4. Badacz budowy tekstu biblijnego S. Levinsohn opisuje ten werset wprost jako „powrót do ustalonej informacji” — krążenie jest zamierzone. **tc** Tekst bizantyjski ma inny szyk („to jest przykazanie”).

⁸ **tn** „Przychodzącego w ciele” — imiesłów TERAŹNIEJSZY, inaczej niż w 1 J 4:2 („który przyszedł” — dokonane): wyznanie obejmuje nie tylko fakt z przeszłości, ale i Tego, który w ciele przyszedł i przychodzi; niektórzy słyszą tu także przyjście powtórne. „Zwodziciele” — rodzina słowa „zwodzić” (1 J 2:26; 3:7); „wyszło na świat” — jak fałszywi prorocy w 1 J 4:1. „Antychryst” — piąte i ostatnie wystąpienie tego słowa w Biblii (wszystkie u Jana: 1 J 2:18.22; 4:3).

co wypracowaliśmy⁹, ale otrzymali pełną zapłatę.⁹ Każdy, kto wybiega naprzód¹⁰ i nie trwa w nauce Chrystusa — ten Boga nie ma. Kto trwa w nauce — ten ma i Ojca, i Syna.¹⁰ Jeśli ktoś przychodzi do was i tej nauki nie przynosi — nie przyjmujcie go do domu i nie mówcie mu: «Witaj»¹¹.¹¹ Bo kto mu mówi: «Witaj», ma udział¹² w jego złych czynach.

ZAPOWIEDŹ SPOTKANIA (12–13)

¹²Wiele mam wam do napisania, ale nie chciałem powierzać tego papierowi i atramentowi¹³; mam nadzieję być u was i porozmawiać twarzą w twarz¹⁴ — aby wasza radość była pełna¹⁵.

¹³Pozdrawiają cię dzieci twojej wybranej siostry¹⁶.

GLOSARIUSZ — SŁOWA KLUCZE KSIĘGI

ἀλήθεια (*alētheia*) (G225) — prawda · ww. 1, 2, 3, 4 (2×) — pięć razy w czterech wersetach — spójnie z 1 J

μένω (*menō*) (G3306) — trwać · ww. 2, 9 (2×) — słowo-klucz Janowe, jak w 1 J

περιπατέω (*peripateō*) (G4043) — chodzić · ww. 4, 6 (2×) — metafora zachowana — jak 1 J 2:6

ἐντολή (*entolē*) (G1785) — przykazanie · ww. 4, 5, 6 (2×)

κυρία (*kyria*) (G2959) — pani · ww. 1, 5 — w NT tylko tu; osoba czy wspólnota — tn 1

πλάνος (*planos*) (G4108) — zwodziciel · ww. 7 (2×) — rodzina πλανάω = zwodzić (1 J 2:26; 3:7)

ἀντίχριστος (*antichristos*) (G500) — antychryst · ww. 7 — jak 1 J 2:18.22; 4:3

διδασχί (*didachē*) (G1322) — nauka · ww. 9 (2×), 10

μισθός (*misthos*) (G3408) — zapłata · ww. 8

κοινωνέω (*koinōneō*) (G2841) — mieć udział · ww. 11 — rodzina κοινωνία = wspólnota (1 J 1:3.6–7)

χαίρειν (pozdrowienie) (*chairein*) (G5463) — «Witaj» · ww. 10, 11 — formuła powitania — sn 11

⁹tc Kto pracował i kto może stracić? Edycje mieszają tu osoby: SBLGNT z WH i NA28 — „abyście WY nie stracili tego, co MY wypracowaliśmy” (misjonarze zasiali, wspólnota może zaprzepaścić); Tregelles: „co WY wypracowaliście”; tekst bizantyjski ma wszystko w „my”. „Zapłata” (μισθός, *misthos*) — słowo z języka najemnej pracy: dniówka robotnika (por. Mt 20:8); tu z akcentem na „PEŁNA”.

¹⁰tn „Wybiega naprzód” (προάγω, *proagō* — iść przodem, wyprzedzać) — gorzka ironia wobec tych, którzy mieli się za „postępowych”: kto wyprzedza naukę Chrystusa, nie idzie dalej — wychodzi poza nią. „Nauka Chrystusa” — Jego nauka albo nauka o Nim; greka nie rozstrzyga. „Boga nie ma... ma i Ojca, i Syna” — szyk i logika jak 1 J 5:12 i 2:23. tc Tekst bizantyjski ma „przekracza” zamiast „wybiega naprzód” (tak KJV) — wygląda ironię; ponadto powtarza „Chrystusa” w drugiej połowie.

¹¹W wydaniu czytelnicy: „Każdy, kto idzie dalej niż nauka Chrystusa i nie trwa w niej — ten Boga nie ma. Kto trwa w nauce — ten ma i Ojca, i Syna.”

¹²sn Nie o zwykłej uprzejmości mowa, lecz o gościnie: wędrowni nauczyciele żyli z przyjęcia w domach, a dom był miejscem zgromadzeń wspólnoty. „Witaj” (χαίρειν, *chairein*) to formuła otwierająca dom i stół — jej odmowa odcina głosiciela „innej nauki” od bazy działania — nie odbiera mu jednak człowieczeństwa. Trzeci List Jana pokaże drugą stronę tej samej monety: tam nakaz PRZYJMOWANIA wiernych głosicieli (3 J 5–8) — oba listy razem uczą rozróżniania.

¹³tn „Ma udział” (κοινωνέω, *koinōneō*) — ta sama rodzina słów, co „wspólnota” (κοινωνία, *koinōnia*, 1 J 1:3.6–7): powitanie tworzy wspólnotę, dlatego tyle waży. tc Tekst bizantyjski różni się tu tylko szykiem.

¹⁴sn Warsztat starożytnego listu: χάρτης (*chartēs*) to arkusz papirusu (stąd nasza „karta”), a atrament to dosłownie „czerń” (sadza z klejem). Por. 3 J 13 — tam jeszcze trzcinowe pióro.

¹⁵tn Dosłownie „usta do ust” — bardzo podobnie grecki Stary Testament mówi o rozmowie Boga z Mojżeszem: „usta w usta” (Lb 12:8 wg LXX, z innym przyimkiem). Po polsku oddajemy utartym zwrotem „twarzą w twarz”.

¹⁶tn Echo 1 J 1:4: „aby nasza radość była pełna” — ta sama klamra radości spina listy Janowe (por. J 15:11; 16:24). tc SBLGNT z WH i Tregellesem: „WASZA radość”; NA28 z tekstem bizantyjskim: „nasza”. Tekst bizantyjski ma też „przyjść” zamiast „być u was” i różnice szyku.

¹⁷tn Klamra z w. 1: „wybrana pani” — „wybrana siostra”. Jeśli „pani” to wspólnota, pozdrawia ją siostrzana wspólnota, z której pisze Starszy; jeśli osoba — pozdrawiają ją siostrzeńcy. Oba odczyty domykają się tak samo naturalnie. tc Tekst bizantyjski dodaje „Amen”.

χάρτης / μέλαν (*chartēs / melan*) (G5489 / G3188) — papier / atrament · ww. 12 — *arkusz papirusu (stąd „karta”); atrament dosł. „czerń” — por. 3 J 13*

O TYM WYDANIU

Ten przekład ma jeden cel nadrzędny: pomóc lepiej poznać Boga przez uważne słuchanie tego, co On mówi w swoim Słowie. Dlatego trzymamy się litery oryginału — jego szyku, obrazów i chropowatości — a dosłowności nie zgadujemy, tylko sprawdzamy testami zrozumienia; tam, gdzie litera naprawdę myli, przypis ° mówi to samo prościej. Każdy trudny wybór ma przypis z uzasadnieniem i źródłem; tam, gdzie greka dopuszcza więcej niż jedno odczytanie, pokazujemy warianty, zamiast rozstrzygać za czytelnika. Stąd nazwa: otwarty — każda decyzja jest jawna, a całość na wolnej licencji.

Widać to już w tytułach ksiąg: podajemy je tak, jak brzmią w tekście greckim — „Jakuba”, „Jana”, „Do Hebrajczyków”. Nie dopisujemy „świętego” nie z braku szacunku dla autorów, ale dlatego, że w Nowym Testamencie to imię należy do wszystkich wierzących: „Pozdrówcie wszystkich waszych przewodzących i wszystkich świętych” (Hbr 13:24) — przewodzących wymieniono osobno, obok nich. A sam Jakub przedstawia się w pierwszym zdaniu jako „sługa” (Jk 1:1).

W tym przekładzie tłumaczy sztuczna inteligencja; człowiek prowadzi warsztat i redaguje. Nie znaczy to, że „wrzucono tekst do czatu” — praca nad każdym werselem to synteza dorobku pokoleń biblistów: tekstu krytycznego SBLGNT, morfologii i składni (MACULA, STEP Bible), leksykonów LSJ i Abbott-Smith, Septuaginty i tekstu hebrajskiego przy cytatach ze Starego Testamentu. W tej pracy maszyna jest dokładniejsza niż człowiek: sprawdza w źródłach każde słowo, nie męczy się, widzi naraz całą księgę i księgi obok niej — powroty tego samego greckiego słowa i echa Starego Testamentu — a argumenty waży bez przywiązania do szkoły czy tradycji. Ponieważ AI potrafi też zmyślać, każde twierdzenie w przypisie ma sprawdzalne źródło, a tekst przechodzi kolejne rundy kontroli, z testami zrozumienia na osobnym modelu wyłącznie. Człowiek ustala zasady, czyta, kwestionuje i decyduje, kiedy tekst jest gotowy — i za niego odpowiada.

Ten przekład stoi na pracy pokoleń — kopistów, wydawców tekstu krytycznego, leksykografów, tłumaczy i tych, którzy udostępnili swoje zbiory za darmo — oraz na wspólnocie, w której czytamy Pismo razem. Jeśli coś jest tu dobre, jest dobre cudzą pracą, którą zebraliśmy.

Granice nazywamy wprost: zespół jest mały, recenzji naukowej nie było, a przypisy nie zastąpią wspólnoty ani nauczycieli. Pełny zapis decyzji tłumacza, grecki tekst werselem po wersecie i wydanie czytelnicze — na stronie wydania. Przekład jest otwarty także na czytelników: jeśli coś zgrzyta albo masz lepsze rozwiązanie — napisz: redakcja@przekladotwarty.pl.

Kolofon. Tekst grecki: SBL Greek New Testament © 2010 Society of Biblical Literature i Logos Bible Software (CC BY 4.0). Dane językowe: MACULA Greek Linguistic Datasets © Biblica, Inc. (CC BY 4.0); STEP Bible (www.STEPBible.org), Tyndale House Cambridge (CC BY 4.0). Leksykony LSJ i Abbott-Smith — domena publiczna. Przekład i przypisy: CC BY-SA 4.0.